

The unbearable lightness of cladding

In the case of Hans Kollhoff, the manifestation of a building relates to the volume as a whole. According to him, that should express heaviness and solidity. His designs can therefore be read as homogenous, solid buildings. The notion appearance, however, is not necessarily only about solidity or homogeneity, but can also be applied to a fragmented building, composed of planes, such as Rem Koolhaas' Kunsthal. Then the question of massive appearance and cladding shifts from the homogenous whole to the separate surfaces.

The Kunsthal explores cladding in dialectic pairs: cast monolith – constructed monolith; light-coloured concrete – dark-coloured concrete; white glass – black glass; large surfaces – small surfaces; jambs inside – jambs outside; open – closed; translucent – transparent; expensive – cheap; permanent – temporary.

In this building, transparent and translucent materials are used just like stony materials as cladding, as 'das ursprünglichste auf den Begriff Raum fussende, formelle Prinzip in der Baukunst, unabhängig von der Konstruktion. Das Maskieren der Realität in den Künsten' (The primary formal principle in architecture based on the concept of space, independent of construction. The masking of reality in the arts), from Gottfried Semper's 'Das Prinzip der Bekleidung'. Through this equivalent use of materials, a notion unfolds in the Kunsthal of light cladding: just like the transparent and translucent clad surfaces, the stony clad surfaces of black concrete and travertine take on a lightness: they float.

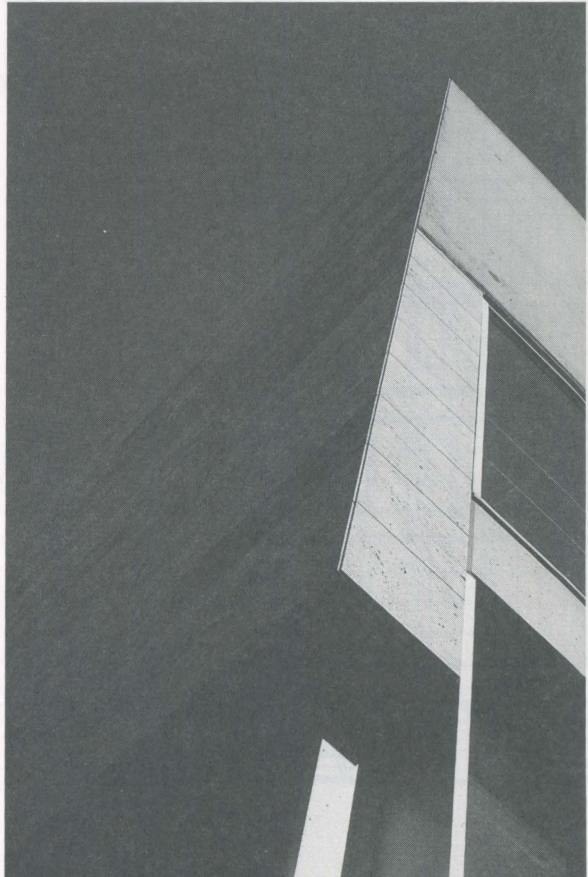
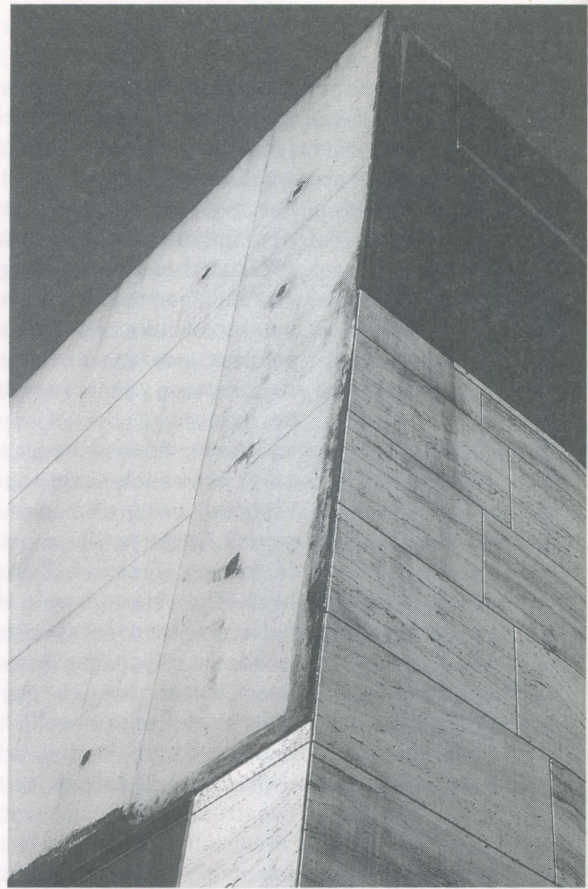
The idea of light cladding is further elaborated in the detailing of the black concrete and the travertine. The appearance, in which, according to Hans Kollhoff, the essence of architecture is to be found for Gottfried Semper, cannot only be developed as heaviness but also as lightness.

The black concrete west wall, which has an actual thickness of 20 cm, appears in the south-west corner both as a solid wall and thin wallpaper: where it meets the glass of the south wall, it is 50 cm thick, whereas directly underneath that, next to the travertine, its thickness is reduced to a theoretical 0 mm.

In a similar way, the travertine on the north-west corner appears to be Janus-faced: the 50 cm view of solid wall next to the glass of the auditorium is minimized to a matter of millimetres where it meets concrete directly above.

The walls of travertine and black concrete therefore do not appear only as light but also as heavy; not only as layered, but also as solid; not only as thin wallpaper but also as solid wall. This ambiguity makes it clear that the appearance of cladding is semblance.

It is as if the Semper of Hans Kollhoff and Fritz Neumeyer comes to look round the corner while they are discussing the right of the perceiving eye, that follows its own aesthetic rules and demands a sensorially perceptible mediation of the constructive facts of the matter. Because the constructive fact that a (natural) stone cladding is actually light nowadays, but can be articulated as light or heavy, is also mediated sensorially for the perceiving eye in the Kunsthal through the detailing of the black concrete and the travertine.

De ondraaglijke lichtheid van bekleding

Bij Hans Kollhoff heeft de verschijningsvorm van gebouwen betrekking op het bouwvolume als geheel. Dat hoort volgens hem zwaarte en soliditeit uit te drukken. Zijn ontwerpen laten zich dan ook lezen als homogene, solide bouwwerken. De notie verschijningsvorm hoeft echter niet alleen over soliditeit of homogeniteit te gaan, maar kan ook worden ingezet bij een gefragmenteerd, uit vlakken samengesteld gebouw, zoals de Kunsthal van Rem Koolhaas. Hierbij verschuift het vraagstuk van massieve verschijning en bekleding van het homogene geheel naar de afzonderlijke vlakken.

De Kunsthal verkent de bekleding in dialectische koppels: gegoten monoliet – samengesteld monoliet; licht gekleurd beton – donker gekleurd beton; wit glas – zwart glas; grote vlakken – kleine vlakken; stijlen binnen – stijlen buiten; open – gesloten; translucient – transparant; kostbaar – goedkoop; permanent – tijdelijk. In dit gebouw worden transparante en translucente materialen, net als steenachtige materialen, bekledend toegepast, als 'das ursprünglichste auf den Begriff Raum fussende, formelle Prinzip in der Baukunst, unabhängig von der Konstruktion. Das Maskieren der Realität in den Künsten', uit Gottfried Semper, *Das Prinzip der Bekleidung*. Door deze gelijkwaardige inzet van materialen ontvouwt zich bij de Kunsthal een notie van lichte bekleding: net als de transparant en translucient beklede vlakken krijgen de steenachtig beklede vlakken van zwart beton en travertin lichtheid: ze zweven.

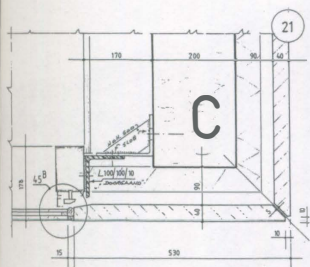
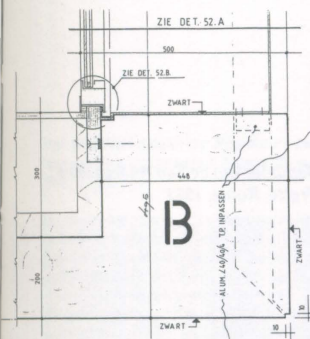
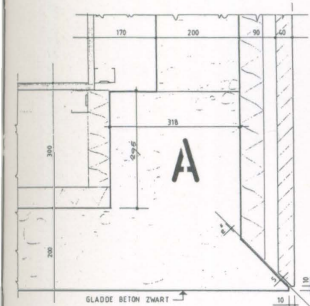
Het idee van lichte bekleding wordt verder uitgewerkt in de detaillering van het zwarte beton en de travertin-platen. De verschijningsvorm, waarin volgens Hans Kollhoff voor Gottfried Semper het wezen van de architectuur schuilt, laat zich niet alleen als zwaarte uitwerken, maar ook als lichtheid.

De zwarte betonnen westgevel met een feitelijke dikte van 20 cm verschijnt in de zuidwesthoek zowel als een massieve wand alsook als dun behang: daar waar hij het glas van de zuidgevel ontmoet, heeft hij een dikte van 50 cm, direct daaronder naast het travertin is zijn dikte gereduceerd tot theoretisch 0 mm.

Op vergelijkbare wijze verschijnt het travertin op de noordwesthoek als een Januskop: het 50 cm dikke aanzicht van een massieve wand naast het glas van het auditorium is direct daarboven, waar het aan beton raakt, geminimaliseerd tot luttele millimeters.

De gevels van travertin en zwart beton verschijnen dus niet alleen als licht, maar ook als zwaar; niet alleen als gelaagd, maar ook als massief; niet alleen als dun behang, maar ook als solide wand. Door deze dubbelzinnige uitwerking wordt duidelijk: de verschijning van bekleding is schijn.

Het is alsof de Semper van Hans Kollhoff en Fritz Neumeyer om de hoek komt kijken als zij het hebben over het recht van het waarnemende oog, dat eigen esthetische regels volgt en een zintuiglijk waarneembare bemiddeling van de constructieve toedracht eist. Want het constructieve feit dat een (natuur)stenen bekleding tegenwoordig feitelijk licht is, maar in zijn verschijningsvorm licht of zwaar kan worden gearticuleerd, wordt bij de Kunsthal door de detaillering van het zwarte beton en het travertin voor het waarnemende oog zintuiglijk bemiddeld.

← Hoek Kunsthal, Rotterdam

Werkdetails hoek